

PARTER**Sökande**

Borealis AB, 556078-6633
444 86 Stenungsund

Ombud: Advokat Malin Wikström
Setterwalls Advokatbyrå i Göteborg AB
Box 11235
404 25 Göteborg

SAKEN

Ansökan om ändring av villkor i tillstånd (mål M 4188-12) till verksamheten vid bolagets krackeranläggning m.m. i Stenungsunds kommun

DOMSLUT

Med ändring av vad Mark- och miljödomstolen bestämt i dom den 17 februari 2014, i mål M 4188-12 och M 4415-13 förordnar domstolen att villkor 2.5 avseende utsläpp till luft från Borealis AB:s krackeranläggning i Stenungsund ska ha följande lydelse.

- 2.5 Vid avkoksning av krackugnarna ska stoft avskiljas i reningsanordning som drivs med största möjliga tillgänglighet och största praktiska verkningsgrad. Uppsamlat stoft ska omhändertas som farligt avfall.

Bolaget ska i den årliga miljörapporten redovisa avskilt stoft i förhållande till total matning till ugnarna samt hur bolaget arbetar med att identifiera en metod för att kontrollera utgående stofthalter efter rening i cyklon och avskiljningsgrad.

BAKGRUND

Mark- och miljödomstolen lämnade i dom den 17 februari 2014, i mål M 4188-12 och M 4415-13, Borealis AB tillstånd enligt miljöbalken till bl.a. verksamheten vid bolagets krackeranläggning i Stenungsund och hamn omfattande en högsta årlig råvaruförbrukning av 1,7 miljoner ton nafta, etan, propan och butan eller andra likartade råvaror. I domen fastställdes bl.a. följande villkor avseende utsläpp till luft.

2.5 Vid avkoksning av krackugnarna ska stoft avskiljas i reningsanordning som drivs med största möjliga tillgänglighet och största praktiska verkningsgrad. Avskiljningsgraden ska uppgå till minst 90 procent, räknat över en hel avkoksning. Uppsamlat stoft ska omhändertas som farligt avfall.

ANSÖKAN

Borealis AB har nu yrkat att villkor 2.5 ska ändras så att villkoret får följande lydelse.

2.5 Vid avkoksning av krackugnarna ska stoft avskiljas i reningsanordning som drivs med största möjliga tillgänglighet och största praktiska verkningsgrad. ~~Avskiljningsgraden ska uppgå till minst 90 procent, räknat över en hel avkoksning.~~ Uppsamlat stoft ska omhändertas som farligt avfall och Bolaget ska i den årliga miljörapporten redovisa hur mycket stoft som lämnats till transportör eller mottagare för omhändertagande som farligt avfall.

Borealis AB har anfört följande till utveckling av sin talan.

Bolaget krackeranläggning har i dagsläget nio krackugnar för sin process. I ugnarnas ugnstuber leds råvaran och hettas upp med bränngas till cirka 800 grader. Efter en viss drifttid bildas ett kokslager på ugnstubernas insida. För att rengöra ugnstubernas genomförs därför avkoksningar då ånga och luft körs igenom ugnstubernas istället för kolväten, kokset bränns upp och koksresterna spolats bort. För att fånga koksresterna passerar dessa en cyklon (D-1670) där koksrester avskiljs genom partikelavskiljning.

Cyklonen ska enligt villkor 2.5 ha en avskiljningsgrad som uppgår till minst 90 procent. Innan gällande tillstånd meddelades föreskrevs i tillstånd för verksamheten att en avskiljningsgrad om minst 80 procent skulle uppnås. Tidigare uppgift om ca 95% avskiljningsgrad baserades på resultaten från kontrollmätningarna gjorda innan

2013. Historiskt sett varierade resultaten i spannet mellan 84,3 och 95,4 procent. Eftersom villkoret reglerade 80 procent avskiljningsgrad fram till 2014 när gällande tillstånd meddelades, gjordes inte någon närmare uppföljning av resultaten eller varför de varierade. Vid en kontroll av designunderlagen för cyklonen under 2019 visade det sig att maximal avskiljning ligger på 91,9% och normal avskiljningsgrad ligger på 91,5%

Efter att villkoret skärptes har det framkommit att den mätmetod som används för uppföljning av villkoret inte är tillförlitlig och inte möjliggör erhållande av ett representativt resultat vid avskiljningsberäkningen. Det är inte heller möjligt att med någon annan i dag tillgänglig mätmetod säkerställa en uppföljning av villkoret i den del det föreskriver att en viss avskiljningsgrad ska uppnås. En ändring av villkor 2.5 är därför nödvändig.

Kontrollmätningarna har genomförts för att kunna verifiera verkningsgraden och inte för att fastställa hur stor mängd stoft som släpps ut. Kontrollmätningarna har vidare ännu inte gjorts på de nya ugnarna. Baserat på resultaten från genomförda kontrollmätningar går det inte att svara på hur stora mängder stoft som släpps ut från de äldre respektive de nya ugnarna under en avkoksning. Krackerns ugnar är av olika typ, ålder och storlek. Olika råvaror används i de olika ugnarna, vilket påverkar stoftbildningen i ugnstuber och behovet av avkoksning. De sex äldsta ugnarna (F-1601A-F) som ersätts av de fyra nya renoverade ugnarna (F-1601B-E) är mindre, medan F-1601G samt F-1601V och F-1601X är större. I sammanhanget kan påpekas att stoft som passerar cyklonen inte går direkt till atmosfären utan först till den höga skorstenen. Stoft avskiljs även i skorstenen, vilket kunnat fastställas eftersom stora mängder stoft även ansamlats i botten av skorstenen. Det verkliga utsläppet av stoft till luft kopplat till avkoksning är således betydligt lägre än det stoft som lämnar cyklonen.

Cyklonen D-1670 installerades och togs i drift 1997. Den ursprungliga innerväggen av keramiska plattor renoverades 2019 när ytan metalliserades och fick en ny råare

yta. JOB Group fick i uppdrag att kontrollera att denna åtgärd inte förändrat cyklonens avskiljningsgrad. JOB Group:s slutsats efter genomförd inspektion av cyklonen: ”Cyklonen är generellt i gott skick och anledningen till att man inte kan nå uppsatta mål är troligen att parametrar samverkar – allt från svårigheten med mätosäkerhet till partiklarna[s] bildande och agglomering vid avbränning. Cyklonen som separat utrustning är inte felutformad eller på något sätt felaktig utan kombinationen av partiklar, variabelt flöde och variabelt mängd sotpartiklar i kombination med ett villkor som är på gränsen till vad som är möjligt för avskiljningsgrad med en cyklon skapar de bekymmer som finns.”

Den befintliga cyklonen D-1670 avskiljer stoft från de större befintliga ugnarna (F-1601G, F-1601V, och F-1601X) som producerar mellan 30 - 33 ton eten/h i förhållande till de nya renoverade ugnarna som producerar 26,6 ton eten/h. En förhöjd kapacitet hos de renoverade ugnarna ger inte anledning till oro för att cyklonens kapacitet inte är tillräcklig. Cowi har konstaterat att cyklonens prestanda beror på främst dess geometri, flödes hastigheten genom cyklonen, fluidens viskositet och densitet samt partiklarnas densitet och storlek(sfördelning). De konstaterar också att det kan finnas en antydning att avskiljningsgraden i teorin skulle vara något lägre än den som angivits av tillverkaren för givna designförhållanden. Detta beror på osäkerheten i hur väl partikelstorleken i praktiken stämmer överens med den som specificerats i designunderlaget. Deras slutsats är att studien påvisar inget som tyder på att ombyggnationen av ugnarna skulle ge upphov till förändrade driftbetingelser som signifikant påverkar dess kapacitet negativt. De rekommenderar att hålla uppe flödet under avkoksningen för att optimera avskiljningsgraden.

Skälen för ändring

Ansökan är en begäran om villkorsändring enligt 24 kap. 13 § miljöbalken som anger att tillståndsmyndigheten efter ansökan av tillståndshavaren får ändra villkor i en tillståndsdom, dock att ett villkor får upphävas eller mildras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs. Förutsättningarna i 24 kap. 13 § miljöbalken är uppfyllda. Det kan särskilt noteras att för

att ett villkor ska kunna upphävas eller mildras är det tillräckligt att en av de i bestämmelsen angivna förutsättningarna härför är uppfyllda för att en villkorsändring ska kunna medges.

Ansökt ändring innebär inte att villkoret mildras. När villkoret bestämdes var domstolens utgångspunkt att rening av stoft vid avkoksning skulle genomföras med den cyklon som bolaget använder i dag och domstolen utgick vid bestämmandet av villkorets lydelse från den design och förväntade verkningsgrad som denna cyklon av tillverkaren har uppgetts ha. Syftet med att i villkoret ange att avskiljningsgraden ska vara minst 90 % var att säkerställa att utrustningen underhålls och ersätts när den tjänat ut. I domskälen i deldomen från 2014 anges följande.

Vid regenerering av krackerugnar bildas mycket stoft som renas i en för ändamålet särskilt konstruerad cyklon installerad 1997 med design som ska motsvara en avskiljningsgrad på 90 %. Utredning av möjligheten att införa ytterligare rening bedöms inte vara motiverad. Det är däremot rimligt att avskiljningsgraden regleras i villkor på det sätt som Naturvårdsverket föreslagit (90 %) för att säkerställa att utrustningen underhålls och ersätts när den tjänat ut. Hur värdet ska kontrolleras kan regleras i kontrollprogrammet.”

Det är i dag inte möjligt att säkerställa en uppföljning av villkoret i den del det föreskriver en viss avskiljningsgrad. Domstolen lämnade frågan om hur värdet skulle kontrolleras till kontrollprogrammet. Frågan prövades alltså inte av domstolen och det är inte möjligt att med i dag tillgängliga mätmetoder verifiera vilken verkningsgrad som uppnås. Den tillgängliga mätmetoden är högst osäker och dess resultat varierar över tid och visar vid tillfällena en avskiljningsgrad som underskrider 90 procent utan att verkningsgraden i praktiken kan förväntas ha förändrats. Det saknas därför förutsättningar för bolaget att visa att den aktuella delen av villkoret uppfylls. Kravet på en viss specifik avskiljningsgrad måste därför lyftas ur villkoret. Villkoret fyller i den delen inte sin tänkta funktion.

Detta innebär dock inte en mildring av villkoret då det även fortsatt kommer att föreskrivas att reningsanläggningen ska drivas med största praktiska verkningsgrad. För att uppfylla en sådan reglering måste Borealis AB – även om villkoret inte föreskriver en specifik avskiljningsgrad – underhålla utrustningen och ersätta den när

den tjänat ut. Borealis planerar också att genomföra mätning av stofthalten ut från cyklonen årligen i enlighet med BAT 2 i BREF-dokumentet för ångkrackrar Large Volume Organic Chemicals (LVOC BREF) utgivet 2017-11-21. Att kravet på en viss avskiljningsgrad lyfts ur villkoret medför därför inte att syftet med villkoret förändras eller att villkoret mildras. Att syftet med villkoret efterlevs kan kontrolleras genom tillsynen. Eftersom ansökt ändring inte innebär att villkoret mildras kan den ansökta ändringen bifallas.

Det är även uppenbart att villkoret är strängare än nödvändigt. Syftet med den aktuella delen av villkoret, att tillförsäkra att utrustningen underhålls och ersätts när den tjänat ut, uppfylls även utan att villkoret anger att en viss minsta avskiljningsgrad ska uppnås. Det är inte möjligt att med i dagsläget tillgängliga mätmetoder verifiera verkningsgraden i procent. Kravet om minst 90 % avskiljningsgrad bedöms också vara på gränsen till vad som är möjligt för avskiljningsgrad med en cyklon. Det är dock möjligt att genom egenkontrollen följa upp att cyklonen har största praktiska verkningsgrad, vilket är syftet med villkoret.

En ändring av det aktuella villkoret så att kravet på en viss avskiljningsgrad lyfts ut bedöms inte heller ha någon effekt på verksamhetens miljöpåverkan. Efter att luft passerat cyklonen för stoftavskiljning går luften till den norra skorstenen innan luften lämnar anläggningen. Det stoft som inte avskiljs i cyklonen passerar alltså med luften genom skorstenen. Mätningar av stoftutsläpp från skorstenen har visat att stoftutsläppen är på så låga nivåer att de inte är mätbara. Regleringen med en viss avskiljningsgrad för cyklonen går också utöver de krav som följer av LVOC BREF. Sammantaget är det uppenbart att villkoret är strängare än nödvändigt, varför den ansökta ändringen kan bifallas.

Den ansökta ändringen påkallas av att det efter att villkoret meddelats har framkommit att det inte är praktiskt möjligt att med i dag tillgängliga mätmetoder säkerställa en uppföljning av den del av villkoret som förskriver att en avskiljningsgrad om minst 90 % ska uppnås. Dessa omständigheter kunde inte förutses när tillståndet och det aktuella villkoret meddelades. Innan dess hade genomförda mätningar visat

att det tidigare gällande kravet på en avskiljningsgrad om minst 80 procent uppfylldes och det fanns då inte skäl att utföra sådana utredningar som har genomförts efter att mätningarna visade ett resultat som underskred det då gällande kravet på en avskiljningsgrad om minst 90 procent. Ändringen påkallas därför även av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs.

INKOMNA YTTRANDEN

Havs- och vattenmyndigheten och **Myndigheten för samhällsskydd och beredskap** har båda förklarat att de avstår från att yttra sig.

Tekniska myndighetsnämnden i Stenungsunds kommun har anfört bl.a. följande.

Förutsättningar för att ändra villkor 2.5 enligt bolagets yrkande bedöms föreligga. Villkorsändringen får inte innebära en ökning i utsläpp av stoft till luft. Utsläppsvärdena av stoft bör begränsas. Utsläppsvärdena av stoft bör regleras i kontrollprogrammet.

Eftersom den del i villkoret som bolaget vill ändra inte är möjlig att säkerställa med tillgänglig mätmetod och att syftet med villkoret kvarstår med ändringen samt att efterlevnaden av villkoret kan kontrolleras genom tillsynen bedömer bolaget att förutsättningar för att ändra villkoret föreligga. Stenungsunds kommun delar den uppfattningen. Bolaget har kunnat visa på att tillämpbara BAT-slutsatser i Large Volume Organic Chemicals (LVOC BREF) kan efterlevas. Ändringen av villkoret får inte innebära ökade utsläpp av stoft till luft. Reningsanläggning ska enligt bolaget fortsatt drivas med största praktiska verkningsgrad. Utsläppsvärdena av stoft bör i möjligaste mån begränsas som försiktighetsåtgärd för att förebygga olägenhet för människors hälsa eller miljön enligt 2 kap. 3 § miljöbalken. Utsläppsvärden bör regleras i kontrollprogrammet i syfte att minimera påverkan på miljön och människors hälsa enligt 26 kap 19 § miljöbalken.

Naturvårdsverket har anfört bl.a. följande.

Naturvårdsverket motsätter sig inte att villkor 2.5 i gällande tillstånd ändras, under förutsättning att villkoret får följande lydelse.

Vid avkoksning av krackugnarna ska stoft avskiljas i reningsanordning som drivs med största möjliga tillgänglighet och största praktiska verkningsgrad. Uppsamlat stoft ska omhändertas som farligt avfall. Bolaget ska årligen i miljörapporten redovisa avskilt stoft i förhållande till total matning till ugnarna samt hur bolaget arbetar med att identifiera en metod för att kontrollera utgående stofthalter efter rening i cyklon och avskiljningsgrad. Bolaget ska årligen, eller med annat längre intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer, låta extern aktör undersöka cyklonens funktion och prestanda.

Naturvårdsverket yrkar att mark- och miljödomstolen överlåter åt tillsynsmyndigheten att fastställa de ytterligare villkor som kan erfordras rörande metodval, kontroll och reglering av utgående stofthalter efter rening i cyklon samt uppföljning av cyklonens avskiljningsgrad.

Naturvårdsverket bedömer att det finns förutsättningar att ändra villkor 2.5 i bolagets tillstånd men att bolaget inte har visat att verksamheten kan bedrivas på ett för människors hälsa och miljön acceptabelt sätt med det villkor som bolaget föreslår. För att tillståndet även efter en villkorsändring ska uppfylla kraven i 2 kap. miljöbalken behöver det därför ändras i enlighet med Naturvårdsverkets yrkande. Med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken finns förutsättning att överlåta åt tillsynsmyndigheten att föreskriva villkor i enlighet med vad som följer av Naturvårdsverkets yrkande.

Vid 2014 års prövning yrkade Naturvårdsverket att det skulle föreskrivas en avskiljningsgrad på minst 90 procent, räknat över en hel avkoksning. Detta utifrån av bolaget uppmätta avskiljningsgrader på 96,1 procent år 2012 och 95 procent år 2010. Av kapitel 7.5.4.2 i då gällande BREF-dokument för aktuell verksamhet, Large Volume Organic Chemical Industry (februari 2003), framgick att BAT för avkoksning är att minimera koks bildning genom processoptimering och användning av cykloner

eller skrubberteknik. En stofthalt på mindre än 50 mg/Nm³, räknat som timmedelvärde, kan uppnås. Vidare framgick av tabell 6.2 i att BAT för cykloner är en avskiljningsgrad på upp till 95 procent.

Naturvårdsverket bedömer att det yrkade villkorsförslaget utgör en mildring av villkor 2.5. Villkor 2.5 innehåller krav på att en viss avskiljningsgrad ska uppnås och bolagets villkorsförslag innehåller istället för detta krav endast en redovisningsskyldighet. Naturvårdsverket kan inte se att krav på redovisningsskyldighet är att jämställa med krav på att viss avskiljningsgrad ska uppnås. Därmed behöver bolaget visa att det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller att ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs.

Det finns däremot förutsättningar att ändra villkoret eftersom ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet meddelades. Detta mot bakgrund av att det har framkommit att den mätmetod som används för uppföljning av villkoret inte är tillförlitlig och inte ger ett representativt resultat vid beräkning av avskiljningsgrad. Det finns för närvarande inte heller någon alternativ metod som fungerar bättre.

Av kapitel 3.4.1.5.4 i nu gällande BREF-dokument för aktuell verksamhet, Large Volume Organic Chemical Industry (2017), LVOC, framgår att de tekniker som används för stoftrening vid avkoksning är cyklon eller våtskrubber. Av tabell 3.8 framgår att det bara finns ett insamlat mätvärde för cykloner och att det är oklart om det avser medel- eller maxvärde. Det finns inte heller någon standardiserad metod för hur stoft ska mätas vid avkoksning.

Naturvårdsverket motsätter sig inte att villkoret ändras men yrkar att det får en delvis annorlunda lydelse. Frågan om avskiljning av stoft vid avkoksning av krackergnarna är viktig och att det behöver regleras på ett miljömässigt motiverat och rimligt sätt. Att mark- och miljödomstolen föreskrev att en viss avskiljningsgrad skulle uppnås stödjer detta. Även om det villkor som ska föreskrivas i stället för det

nu aktuella utgör en mildring behöver det ändå uppfylla de krav som följer av miljöbalken. När det gäller avskilt stoft anser Naturvårdsverket därför att det bör relateras till total matning till ugnarna. Detta för att kunna bedöma om det sker någon förändring i cyklonens funktion mellan åren.

Av BAT 2 LVOC-BATC, som anger hur övervakning av stoftutsläpp från avkoksning ska ske, framgår att EN-standard saknas. Övervakning ska ske en gång om året eller vid varje avkoksning om denna sker mer sällan. Bolaget anger att lämplig metod för övervakning kommer att bevakas genom de samarbeten bolaget har med andra liknande anläggningar samt att bolaget planerar att genomföra mätning av utgående stofthalt från cyklonen årligen. Bolaget anger även att det inom samverkansgruppen för krackeranläggningar i Europa har diskuterats möjligheten att mäta cykloners prestanda samt vilka metoder som tillämpas av olika företag. Bolaget bör årligen i miljörapporten bör redovisa hur arbetet fortskrider med att hitta lämplig övervakningsmetod för utgående stofthalter från cyklonen samt för att i övrigt kunna bedöma cyklonens avskiljningsgrad.

Det är viktigt att stoftutsläppen från cyklonen minimeras. För att säkerställa att cyklonen drivs och underhålls på sådant sätt att en hög avskiljningsgrad upprätthålls bör även en extern aktör undersöka och bedöma cyklonens funktion och prestanda årligen. Det bör även överlåtas åt tillsynsmyndigheten att fastställa de ytterligare villkor som kan erfordras rörande metodval, kontroll och reglering av utgående stofthalter efter rening i cyklon samt cyklonens avskiljningsgrad. Naturvårdsverket anser att detta utgör en fråga av mindre betydelse. Ett villkor och en delegation enligt Naturvårdsverkets yrkande bör därför föreskrivas.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har anfört bl.a. följande.

Länsstyrelsen motsätter sig inte att villkor 2.5 ska ändras under förutsättning att villkoret får följande lydelse:

Vid avkoksning av krackugnarna ska stoft avskiljas i reningsanordning som drivs med största möjliga tillgänglighet och största praktiska verkningsgrad. Uppsamlat stoft ska omhändertas som farligt avfall. Bolaget skall årligen låta

en extern aktör undersöka reningsanordningens funktion. Tillsynsmyndigheten får medge att undersökningen sker med ett längre intervall.

Bolaget ska i den årliga miljörapporten redovisa utgående halter och mängd stoft från reningsanordningen, hur mycket stoft som omhändertagits som farligt avfall samt avskilt stoft i förhållande till total matning till ugnarna. Bolaget ska även i miljörapporten redovisa arbetet med att identifiera en metod för att kontrollera utgående stofthalter efter rening och reningsanordningens avskiljningsgrad.

Länsstyrelsen yrkar vidare på följande delegationsvillkor:

Mark- och miljödomstolen överlåter, med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken, åt tillsynsmyndigheten att fastställa de ytterligare villkor som kan erfordras avseende mätning och reglering av utgående halter och mängd stoft från reningsanordningen samt uppföljning av reningsanordningens avskiljningsgrad.

Mot bakgrund av att det framkommit att den mätmetod som används för uppföljning av villkoret inte är tillförlitlig och inte ger ett representativt resultat vid beräkning av avskiljningsgrad finns förutsättningar för en villkorsändring enligt 24 kap 13 § miljöbalken. Ändringen har påkallats av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs och det finns för närvarande ingen annan godtagbar alternativ metod för kontroll av avskiljningsgraden.

För att säkerställa att reningsanordningen drivs med största möjliga tillgänglighet och största praktiska verkningsgrad bör en årlig undersökning av cyklonens funktion ska utföras av en extern aktör. Borealis bör vidare i den årliga miljörapporten redovisa utgående halter och mängd stoft från cyklonen, hur mycket stoft som omhändertagits som farligt avfall samt avskilt stoft i förhållande till total matning till ugnarna. Redovisningen kan ligga till grund för en bedömning av cyklonens funktion.

I BAT 2 i LVOC BREF anges att stofthalten ska mätas i utgående kanal en gång per år vid avkoksning. I LVOC BREF anges det vidare att det saknas en EN-standard för sådan mätning. Borealis AB anger att de kommer att bevaka vilken metod som

bedöms lämplig genom samarbeten bolaget har med andra liknade anläggningar. Bolaget anger även att det inom samverkansgruppen för krackeranläggningar i Europa har diskuterats möjligheten att mäta cykloners prestanda samt vilka metoder som tillämpas av olika företag. Borealis planerar att genomföra mätning av stofthalten ut från cyklonen årligen i enlighet med BAT 2 i LVOC BREF.

Det är viktigt att stoftutsläppen från cyklonen minimeras och att det bör därför finnas möjlighet att reglera mätmetod och mätfrekvens samt utgående halter och mängd stoft från cyklonen. Det bör även finnas möjlighet att reglera uppföljningen av cyklonens avskiljningsgrad. Då det i nuläget inte finns en lämplig metod framtagen för mätning av stoft i utgående kanal yrkar Länsstyrelsen på ett delegationsvillkor där tillsynsmyndigheten kan fastställa de ytterligare villkor som kan erfordras avseende mätning och utsläpp av stoft från cyklonen vid avkoksning av krackugnarna. Arbetet med att identifiera en metod för att kontrollera utgående stofthalter efter rening i cyklon och avskiljningsgrad bör redovisas i miljörapporten.

Borealis AB har svarat följande.

Bolaget vidhåller sitt förslag till villkor så som det formulerats i ansökan med den justering som anges nedan. Föreslagen justering jämfört med bolagets förslag i ansökan är markerad med kursivt.

2.5 Vid avkoksning av krackugnarna ska stoft avskiljas i reningsanordning som drivs med största möjliga tillgänglighet och största praktiska verkningsgrad. Uppsamlat stoft ska omhändertas som farligt avfall. Bolaget ska i den årliga miljörapporten redovisa avskilt stoft i förhållande till total matning till ugnarna samt hur bolaget arbetar med att identifiera en metod för att kontrollera utgående stofthalter efter rening i cyklon och avskiljningsgrad.

Borealis AB ser positivt på att Stenungsunds kommun delar bolagets uppfattning att det finns förutsättningar för att ändra villkoret enligt ansökan, men anser inte att det finns skäl att ange utsläppsvärden för stoft i kontrollprogrammet. Som Tekniska myndighetsnämnden anför har det inte införts någon BAT- AEL (utsläppsvärde) för cykloners verkningsgrad, varför det inte heller är rimligt att meddela utsläppsvärden för stoft i kontrollprogrammet. Bolaget efterlever gällande BAT-slutsatser i BREF-

dokumentet för ångkrackrar Large Volume Organic Chemicals (LVOC BREF) utgivet 2017-11-21. Ansökt villkorsändring innebär inte att villkoret mildras. Enligt bolagets förslag kommer det fortsatt att föreskrivas att reningsanläggningen ska drivas med största praktiska verkningsgrad. Detta innebär att Borealis fortsatt måste underhålla utrustningen och ersätta den när den tjänat ut för att anses uppfylla villkoret.

Naturvårdsverket och Länsstyrelsen motsätter sig inte att villkoret ändras under förutsättning att villkoret utformas i enlighet med deras yrkanden. Naturvårdsverket och Länsstyrelsen anser att det i villkoret bör regleras krav på årlig redovisning av avskilt stoft i förhållande till total inmatning till ugnarna, hur arbetet med att identifiera en metod för kontroll av utgående stofthalter efter rening och avskiljningsgrad framskrider samt att Borealis årligen, eller med annat längre intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer, ska låta en extern aktör undersöka cyklonens funktion och prestanda. Därutöver föreslår Naturvårdsverket och Länsstyrelsen att det ska överlämnas till tillsynsmyndigheten att fastställa ytterligare villkor som kan erfordras rörande metodval, kontroll och reglering av utgående stofthalter efter rening i cyklon samt cyklonens avskiljningsgrad. Vidare föreslår Länsstyrelsen att det i villkor ska regleras att utgående halter och mängd stoft från cyklonen ska redovisas i den årliga miljörapporten.

Borealis AB motsätter sig ett tillägg om att en extern aktör årligen, eller med annat längre intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer, ska kontrollera cyklonens funktion och prestanda. Bolaget delar uppfattningen att stoftutsläppen från cyklonen ska minimeras och önskar därför förtydliga att tätare inspektionsintervaller kommer att medföra ökade stoftutsläpp från cyklonen. För att kunna inspektera cyklonen invändigt måste cyklonen tas ur drift och en inspektion medför att cyklonen är ur drift i cirka två veckor. Under tiden som cyklonen är ur drift för inspektion kan upp till fyra avkoksningar behöva genomföras utan tillgång till cyklonen. Tätare inspektionsintervall försämrar således tillgängligheten till cyklonen och medför ökade utsläpp till luft som följd. Det är vidare inte motiverat att inspektera cyklonen årligen. Cyklonens konstruktion med släta ytor på insidan medför att det inte föreligger ett behov av så täta inspektionsintervaller. Cyklonen renoverades invändigt 2019 och

experter från JOB Group har vid inspektion efter reoveringen konstaterat att cyklonen är i bra skick. Bolaget har för närvarande fattat beslut om att cyklonen ska inspekteras vart fjärde år. Lämpligt inspektionsintervall för cyklonen beslutas mot bakgrund av tidigare inspektioner och riskbedömningar. Andra inspektionsintervall kan bli aktuella om det är motiverat baserat på tidigare genomförd inspektion och gjord riskbedömning. Sammanfattningsvis är ett tätare inspektionsintervall i enlighet med myndigheternas förslag inte motiverat mot bakgrund av att cyklonen nyligen har reoverats och konstaterats vara i bra skick samt då tätare inspektionsintervall skulle orsaka onödiga utsläpp till luft då fler avkoksningar behöver genomföras utan tillgång till cyklonen.

Borealis AB motsätter sig Länsstyrelsens förslag till tillägg i villkor 2.5 om att Borealis årligen ska redovisa utgående halter och mängd stoff från cyklonen i miljörapporten. BAT 2 i LVOC BREF anger att stofthalten årligen ska mätas i utgående kanal vid avkoksning. Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om miljörapport ska det i miljörapporten för verksamheter som omfattas av industriutsläppsförordningen (2013:250) ingå en redovisning för hur BAT-slutsatser uppfylls. Bolaget är därmed av uppfattningen att det inte är motiverat att även reglera detta i villkor. Vidare är det möjligt för en verksamhetsutövare att ansöka om dispens från BAT-slutsatser enligt 1 kap. 16 § Industriutsläppsförordningen. Att införa ett redovisningskrav i villkor utgör därmed en skärpning i jämförelse med BAT-slutsatsen som inte är motiverad. De tillgängliga mätmetoderna är dessutom högst osäkra när det gäller kontroll av utgående halter stoff från cyklonen. Redan av denna anledning är det inte lämpligt att införa ett krav på redovisning av utgående halter och mängd stoff på det sätt som Länsstyrelsen föreslår. Bolaget kan i stället, för att tillmötesgå Naturvårdsverket och Länsstyrelsen, åta sig att i den årliga miljörapporten redovisa hur bolaget arbetar med att identifiera en metod för att kontrollera utgående stofthalter efter rening i cyklon och avskiljningsgraden.

Bolaget motsätter sig den föreslagna delegationen. Det är just avskiljningsgraden som i dagsläget inte är möjlig att mäta varför det inte bedöms vara möjligt att ge

tillsynsmyndigheten ett bemyndigande att meddela villkor rörande cyklonens avskiljningsgrad. Genom BAT-slutsatser sker en fullgod och tillräcklig reglering av de frågor som myndigheterna anser ska bli föremål för delegation. Det är olämpligt att införa denna typ av dubbelreglering.

DOMSKÄL

Det slutliga villkor som Borealis AB begärt ska ändras fastställdes av Mark- och miljödomstolen i dom den 17 februari 2014. Mildring av ett slutligt villkor på begäran av verksamhetsutövaren kan enligt 24 kap. 13 § 2 st miljöbalken medges endast under vissa förutsättningar. Det ska antingen vara uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller så ska ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs.

Ansökt villkorsändring innebär att det straffrättsligt sanktionerade kravet på att avskiljningsgraden i reningsanläggningen ska uppgå till minst 90 procent, räknat över en hel avkoksning, upphävs och ersätts med en föreskrift om redovisningsskyldighet. Av det underlag som framkommit finns inget som tyder på att den avskiljning av som sker i cyklonen under avkoksningen av krackerugnarna inte utgör tillämpning av bästa möjliga teknik. Den ansökta ändringen bedöms ändå utgöra en mildring av villkoret.

Mark- och miljödomstolen delar parternas uppfattning att vad som upplyst om svårigheterna att finna en mätmetod för uppföljning av gällande villkor gör att det finns förutsättningar att ändra villkoret på den grunden att ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs.

Naturvårdsverket och länsstyren har tillstyrkt att villkorets innebörd att avskiljningsgraden ska uppgå till minst 90 procent, räknat över en hel avkoksning, upphävs men endast under förutsättning att villkoret får viss annan lydelse. Bolaget har motsatt sig Naturvårdsverkets och länsstyrelsens förslag.

Domstolen anser i likhet med bolaget att förslagen från Naturvårdsverket och länsstyren kan medföra svårigheter och att syftet med förslagen kan uppnås genom beslut inom ramen för tillsynen. Domstolen anser sammantaget att bolagets förslag till ändrat villkor kan fastställas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 23 februari 2023

Göran Stenman
Rådman

Gunnar Barrefors
tekniskt råd

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.